

УДК 316

П. Сівчук

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ МОДЕРНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Характерною особливістю розвитку суспільних відносин в Україні пострадянського періоду є постійні трансформації в усіх сферах суспільного життя. Серед спеціалістів немає однозначних оцінок відносно того, чому так відбувається в суспільстві. Для одних очевидним є маргіналізація суспільних відносин внаслідок дуже складного і суперечливого переходу від посттоталітарного до ліберально-демократичного типу суспільства. Інші пояснюють ускладнений розвиток соціальною аномією, кризою культурних норм і цінностей, на яку накладається складність історичного розвитку українського етносу та специфіка геополітичного і географічного розміщення. Для представників влади сучасний стан суспільства – це тимчасове явище, за яким – майбутнє європейської держави. Є і такі, хто робить спроби знайти причини сучасних негараздів і проблем в ідентифікації «внутрішнього» або «зовнішнього» ворога. Єдине, що об'єднує усіх, так це розуміння того, що суспільство нестабільне і знаходиться на переломному етапі свого розвитку.

Останнім часом при характеристиці соціальних змін в Україні використовується термін модернізація, хоч і з певними застереженнями. Під соціальною модернізацією розуміють різноманітні прогресивні соціальні зміни, в результаті яких соціальна система поступально покращує своє функціонування. Традиційно, процес модернізації пов'язують з переходом від традиційного, аграрного суспільства до індустріального, промислового, а також процес прискореного розвитку тих країн, що в силу певних причин відстали в своєму економічному і соціальному розвитку. Україна відноситься до тих країн, де процес модернізації відбувається в специфічних умовах. В Україні відбувається так звана навздогінна модернізація, тобто через значне відставання від розвинутих країн є потреба в інтенсивному, прискореному розвитку економіки та інших сфер суспільного життя на основі зміни технологічного укладу. Притому, як показує практика, зосередження уваги тільки на технологічному аспекті на основі економічного розвитку без врахування інших процесів, не дає бажаного результату.

Сучасне українське суспільство суміщає риси традиційного, модерністського і постмодерністського типу. Ця обставина робить його дуже нестабільним, суперечливим і конфліктогенним. В ситуації, коли більшість європейських суспільств знаходяться на етапі постмодернізму, в Україні приходится вирішувати багато проблем, які характерні для суспільств так званого «третього» світу, тобто країн що розвиваються. Корупція, низький рівень життя, неефективна економіка, низька продуктивність праці, зловживання чиновників, політична нестабільність – це далеко не повний перелік тих проблем, які стоять на заваді модернізаційного розвитку. З іншого боку, глобалізація сучасного світу вимагає рішучих дій, щоб Україна не залишилась на обочині світового розвитку і стала повноцінним суб'єктом світового співтовариства.